

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจ การมีส่วนร่วม และความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2552 จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ศึกษาประกอบด้วย แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และแบบสอบถามการมีส่วนร่วม/ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้วยความถี่ ร้อยละ แบบสอบถามการมีส่วนร่วม และความพึงพอใจ ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำถามปลายเปิดใช้ค่าความถี่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ความรู้ ความเข้าใจในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ โดยสามารถตอบแบบทดสอบโดยเฉลี่ยผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 3 ด้าน ส่วนการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการมีส่วนร่วม โดยรวมพบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมและมีความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมระดับมาก โดยพบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมและมีความพึงพอใจในด้านการพัฒนาผู้เรียนมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านการจัดการเรียนการสอนของครู สุดท้ายเป็นด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมของผู้ปกครองในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ผู้ปกครองเสนอให้สถานศึกษาให้ความรู้ผู้ปกครองในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง และควรให้ความรู้ผู้ปกครองด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาผ่านสื่อต่าง ๆ ของทางโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

ผลการศึกษา ทำให้ทราบถึงความรู้ ความเข้าใจ และระดับการมีส่วนร่วม ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ผู้ศึกษานำมาอภิปราย ดังนี้

ความรู้ ความเข้าใจ ของผู้ปกครองโรงเรียนสวนเด็กสันกำแพงในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้น ร้อยละ 80 ขึ้นไป มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว เช่นเดียวกับ สมาน โปธิปัน (2545) ได้ศึกษาความพร้อมในการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าด้านปัจจัยโดยภาพรวมผู้บริหารเห็นว่า ครูมีความเข้าใจในเป้าหมายของการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีความพร้อมด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ชุมชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย มีข้อเสนอแนะให้มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จัดอบรมสัมมนาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ส่วนด้านการเรียนการสอน พบว่าครูส่วนใหญ่ยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการสอน ขาดสื่อการสอน ครูที่รับผิดชอบงานและวิชาที่สอนไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ ทั้งยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน จึงมีข้อเสนอแนะในการประกันคุณภาพภายในด้านการเรียนการสอน โดยการสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการสอนได้อย่างเต็มที่ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง และควรมีการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน อ่างใน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

ในระดับการมีส่วนร่วม และความพึงพอใจของผู้ปกครองในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและพึงพอใจสูงสุดในด้านการพัฒนาผู้เรียน โดยเรียงลำดับการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย คือ การอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความกตัญญูรู้คุณคน การดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพ พลานามัยของผู้เรียนเป็นประจำ การอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนเป็นคนดีมีความซื่อสัตย์สุจริต การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต การอบรมสั่งสอนผู้เรียนในเรื่องของระเบียบวินัย พฤติกรรม

ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง และคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักและภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย อนุรักษ์และสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของไทย และส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าสิ่งแวดล้อมและร่วมแก้ปัญหา รวมไปถึงสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

ระดับความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง ในด้านการพัฒนาผู้เรียน โดยเรียงลำดับความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย คือ การอบรมสั่งสอนผู้เรียนในเรื่องของระเบียบวินัย พฤติกรรม ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง และคุณธรรม จริยธรรม การดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพ พละนาฏยของผู้เรียนเป็นประจำ การอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความกตัญญูรู้คุณคน การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต การส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าสิ่งแวดล้อมและร่วมแก้ปัญหา รวมไปถึงสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง การอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนเป็นคนมีความซื่อสัตย์สุจริต และการส่งเสริมให้ผู้เรียนรักและภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย อนุรักษ์และสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของไทย ซึ่งสอดคล้องกับ สิริฉัฐ ปิยะมิ่ง (2547) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอบรมดูแลนักเรียนด้านความประพฤติ การเรียนและผลสัมฤทธิ์ เรื่องสุขภาพ รวมไปถึงเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ อบรม เลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน สุวัฒน์ มุททเมธา (2524, หน้า 94-97) ได้กล่าวถึงความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนไว้ดังนี้ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้พ่อ แม่ ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนตามความเหมาะสม และความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคลและหน่วยงาน สิ่งที่พ่อ แม่ ผู้ปกครองและชุมชนจะช่วยเหลือให้ความร่วมมือได้ เช่น เป็นผู้ช่วยเหลือความคุมดูแลนักเรียนในเรื่องความปลอดภัยในการเดินทาง ความปลอดภัยในสถานศึกษา และความปลอดภัยในชุมชน ให้ความร่วมมือในการจัดหาอาหารและบริการแก่นักเรียน เชิญผู้ปกครองและผู้เข้าร่วมสนใจเข้าร่วมชมผลงานการแสดงต่าง ๆ ของนักเรียน Gestwicki (อ้างในศักดิ์ชัย ชัยวิรัตน์, 2542, หน้า 11) ได้เสนอแนะรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองไว้ดังนี้ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการศึกษามีส่วนในกิจกรรมที่จัดขึ้นและให้ความเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ขณะที่ หวน พินธุพันธ์ (2529, หน้า 80 – 83) บ้านเป็นเครือข่ายการเรียนรู้แห่งแรก และมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด บ้านเป็นรากฐานของการพัฒนาในทุกด้านของผู้เรียน บิดา มารดา หรือผู้ปกครองต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องของตนเองและครอบครัว

จริยธรรม คุณธรรม พร้อมกับการให้ลงมือปฏิบัติจริงที่บ้านขณะเดียวกันผู้ปกครองที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในบางเรื่องดีกว่าครูก็ย่อมจะเป็นเครือข่ายของการเรียนรู้ให้แก่บุตรหลานได้โดยโรงเรียนต้องจัดให้มีการถ่ายทอดโอนความรู้ประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับจากบ้านมาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในโรงเรียน

ส่วนด้านที่มีส่วนร่วม และความพึงพอใจของผู้ปกครองในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสวนเด็กสันกำแพงรองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู โดยเรียงลำดับการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่าน การเขียน การฟัง และสนับสนุนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อย่างสม่ำเสมอ เอาใจใส่ดูแลการเรียนของผู้เรียน การบ้าน การทำงาน และผลการเรียน สนใจในการใช้ภาษาของผู้เรียน สนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการพัฒนาการเรียนรู้ สนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา เอาใจใส่ สนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมในการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างเป็นระบบ และร่วมแก้ไขปัญหากับผู้เรียน สนับสนุน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี และมีจินตนาการ มีเหตุ มีผล มีเป้าหมายในอนาคต เอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือในการทำงานของผู้เรียน ร่วมชื่นชมในผลงาน ติดต่อสื่อสารกับครูประจำชั้น และโรงเรียนเป็นประจำ ร่วมจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน ร่วมเป็นวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรืออาสาสมัครในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียน และร่วมจัดทำหลักสูตร ร่วมจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของทางโรงเรียน

ระดับความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู โดยเรียงลำดับความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่าน การเขียน การฟัง และสนับสนุนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา สนใจในการใช้ภาษาของผู้เรียน สนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการพัฒนาการเรียนรู้ เอาใจใส่ดูแลการเรียนของผู้เรียน การบ้าน การทำงาน และผลการเรียน สนับสนุน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี และมีจินตนาการ มีเหตุ มีผล มีเป้าหมายในอนาคต เอาใจใส่ สนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมในการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างเป็นระบบ และร่วมแก้ไขปัญหากับผู้เรียน ติดต่อสื่อสารกับครูประจำชั้น และ โรงเรียนเป็นประจำ เอาใจใส่ และให้ความช่วยเหลือในการทำงานของผู้เรียน ร่วมชื่นชมในผลงาน ร่วมจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน ร่วมเป็นวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรืออาสาสมัครในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียน และร่วมจัดทำหลักสูตร ร่วมจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของทางโรงเรียน สอดคล้องกับ ศักดิ์ชัย ชัยวิรัตน์ (2542) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนา

เด็กประถม โรงเรียนบ้านประดู่ป่า อำเภอลำพูน ผลการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองเกือบทั้งหมด ในส่วนร่วมในด้านพื้นฐานของการให้การศึกษาอบรมเด็ก ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเอง การให้ความร่วมมือสนับสนุนโรงเรียน ผู้ปกครองมากกว่าครึ่งมีส่วนร่วมโดยให้ความสนใจให้ข้อมูลที่เป็นจริง เข้าร่วมประชุม ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน นอกจากนี้ด้านการส่งเสริมความเจริญงอกงามของเด็ก ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่สนใจ ข้อเสนอแนะทั่วไป ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียน เข้มงวดในการจัดการเรียนการสอนและกวดขันเรื่องระเบียบวินัยนักเรียน อ้างใน (พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน คือ กำหนดแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับครูและนักเรียน มีส่วนร่วมในการกำหนด สาระของหลักสูตร มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และในการประเมินการจัดการ การศึกษาของสถานศึกษา จัดให้บุตรธิดา หรือบุคคลที่อยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี การศึกษาของไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญส่งผลต่อคุณภาพขอพลเมืองไทยในอนาคต คือการให้มีการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับทุกคน ประชาชนมีสิทธิในการมีส่วนร่วมกับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของตนเอง ตลอดจนการพัฒนาสาระและกระบวนการ เรียนรู้อย่างเป็นระบบมีการส่งเสริมให้ทุกคน ๆ ส่วนในสังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้น ประชาชนจึงเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาตามหลักสูตร สนับสนุนให้มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด

สุวัฒน์ มุทเมธา (2524, หน้า 94-97) ได้กล่าวถึงความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับ โรงเรียนไว้ดังนี้ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ พ่อ แม่ ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนได้ร่วมกิจกรรม ต่าง ๆ ของโรงเรียนตามความเหมาะสม และความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคลและหน่วยงาน สิ่งที พ่อ แม่ ผู้ปกครองและชุมชนจะช่วยเหลือให้ความร่วมมือได้ เช่น เปิดโอกาสให้ พ่อ แม่ ผู้ปกครองและชุมชน ผู้สนใจเข้าร่วมวางแผนในการทำงาน ร่วมเข้าชมกิจกรรมของโรงเรียน ในโอกาสต่าง ๆ เชิญผู้ปกครองและผู้เข้าร่วมสนใจเข้าร่วมชมผลงานการแสดงต่าง ๆ ของนักเรียน Gestwicki (อ้างในศักดิ์ชัย ชัยวิรัตน์, 2542, หน้า 11) ได้เสนอแนะรูปแบบการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองไว้ดังนี้ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการศึกษา ตลอดจนการจัดระบบการเรียน การสอนสำหรับเด็ก มีส่วนในกิจกรรมที่จัดขึ้นและให้ความเห็น ข้อเสนอแนะต่าง

ในการมีส่วนร่วม และความพึงพอใจของผู้ปกครองในการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาของโรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมต่ำสุด ในด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา โดยเรียงลำดับการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย คือ เข้าใจความต้องการของผู้บริหาร คณะครู ที่ให้การส่งเสริมผู้ปกครองในการดูแลเอาใจใส่ อบรมสั่งสอนผู้เรียนร่วมกับทางโรงเรียน

เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้น ให้ความเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและโรงเรียน สนับสนุนการทำงานของครูและโรงเรียนอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ด้าน ร่วมกิจกรรมของชมรม ผู้ปกครองและครู สร้างเครือข่ายผู้ปกครองสำหรับช่วยเหลือหรือสนับสนุนการดำเนินงานของ โรงเรียน ช่วยเหลือครูและโรงเรียนในการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ร่วมกับผู้บริหาร โรงเรียนในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ร่วมประเมินผลการดำเนินงาน ติดตามผลการดำเนินงาน และ ร่วมแก้ปัญหาพัฒนาโรงเรียน ร่วมประสานหน่วยงาน องค์กรภายนอก เพื่อช่วยเหลือหรือสนับสนุน กิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียน ร่วมกำหนดและพิจารณางบประมาณประจำปีของทางโรงเรียน ร่วม กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมาย ปรัชญา โรงเรียน ร่วมกับทางโรงเรียนวางแผนพัฒนาโรงเรียน รายปีและระยะยาว ร่วมพัฒนาอาคารสถานที่ภายในโรงเรียน สนับสนุนงบประมาณ ช่วยเหลือ ป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้น

ส่วนความพึงพอใจของผู้ปกครองในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน ส่วนเด็กสันทัด ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมต่ำสุด ในด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา โดยเรียงลำดับความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย คือ เข้าใจความต้องการ ของผู้บริหาร คณะครู ที่ให้การส่งเสริมผู้ปกครองในการดูแลเอาใจใส่ อบรมสั่งสอนผู้เรียนร่วมกับ ทางโรงเรียน เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้น ให้ความเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและ โรงเรียน ร่วมกิจกรรมของชมรมผู้ปกครองและครู สร้างเครือข่ายผู้ปกครองสำหรับช่วยเหลือหรือ สนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน สนับสนุนการทำงานของครูและโรงเรียนอย่างต่อเนื่องใน ทุก ๆ ด้าน ช่วยเหลือครูและโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมาย ปรัชญา โรงเรียน ร่วมประเมินผลการดำเนินงาน ติดตามผลการดำเนินงาน และ ร่วมแก้ปัญหาพัฒนาโรงเรียน ร่วมกับทางโรงเรียนวางแผนพัฒนาโรงเรียนรายปี และระยะยาว ร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ร่วมพัฒนาอาคารสถานที่ภายในโรงเรียน สนับสนุนงบประมาณ ช่วยเหลือป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้น ร่วมประสานหน่วยงาน องค์กร ภายนอก เพื่อช่วยเหลือหรือสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียน และร่วมกำหนดและพิจารณา งบประมาณประจำปีของทางโรงเรียน ทำนองเดียวกับ บุญเลิศ ทิพจร (2544) ได้ศึกษาแนวทางการ มีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนประถม ตามทัศนะของบุคลากรในชุมชนอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ชุมชนมีความพร้อมในการเข้าร่วมการบริหารในระดับมาก คือ พร้อมใน ทรัพยากรการบริหาร ความรู้ความสามารถ เวลา และต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการ วางแผนของโรงเรียน การบริหารงานด้านการจัดองค์กร การอำนวยการประสานงาน การประเมิน โดยให้มีระเบียบกฎหมายรองรับที่ชัดเจน และศิริฉัฐ ปิยะมิ่ง (2547) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอบรม

ดูแลนักเรียนด้านความประพฤติ การเรียนและผลสัมฤทธิ์ เรื่องสุขภาพ รวมไปถึงเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม ส่วนการพัฒนาโรงเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่สำคัญ มีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครอง แต่ยังมีหลายประการที่ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วม คือ การกำหนดนโยบาย หลักสูตร การวางแผน ติดตามผลและประเมินผลในหลายกิจกรรม เนื่องจากผู้ปกครองไม่มีเวลาให้กับนักเรียน รวมไปถึง ญัฐวุฒิ หลวงธิดา (2549) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งแดง อำเภอทุ่งห้วยช้าง จังหวัดลำพูน พบว่า ด้านการวางแผน ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการเสนอข้อมูลสภาพปัจจุบันของโรงเรียน แต่ไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนการจัดทำแผน กำหนดเวลา รวมไปถึงการเข้าร่วมเป็นกรรมการในโครงการของโรงเรียน ส่วนการประสานงาน มีส่วนประสานงานกับชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนและสนับสนุนให้โรงเรียนจัดกิจกรรม แต่ไม่มีส่วนประสานงานโรงเรียนกับบุคคลภายนอก สำหรับการจัดการทรัพยากร ชุมชนมีส่วนช่วยด้านแรงงาน ทุนในรูปแบบต่าง ๆ แต่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงจากแหล่งภายนอกให้กับโรงเรียน การประเมินผล ชุมชนมีส่วนร่วมในการศึกษาต่อ แต่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน เป็นกรรมการในการประเมินคุณภาพนักเรียน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ร่วมกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือธรรมนูญสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ร่วมมือกันครูและผู้เกี่ยวข้อง ประสานงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือธรรมนูญสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น

ร่วมมือกันครูและผู้เกี่ยวข้อง ประสานงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน ปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้คุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ สุวัฒน์ มุทฺธเมธา (2524, หน้า 94-97) ได้กล่าวถึงความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนไว้ดังนี้ เป็นกรรมการร่วมงานต่าง ๆ ให้ความร่วมมือในการบริจาควัสดุ อุปกรณ์การสอนและการกีฬาต่างๆ ช่วยการสอนโดยเป็นครูพิเศษตามความถนัดและความสามารถแต่ละบุคคล เช่น ช่วยสอนดนตรี นาฏศิลป์ งานฝีมือ ช่วยเหลือห้องสมุด ห้องพยาบาล เป็นต้น เปิดโอกาสให้ พ่อ แม่ ผู้ปกครองและชุมชน ผู้สนใจเข้าร่วมวางแผนในการทำงาน ให้ผู้ปกครองเข้าใจจุดมุ่งหมาย ระเบียบแบบแผน การดำเนินงานกิจกรรมและโปรแกรมต่าง ๆ ของโรงเรียน Gestwicki (อ้างในศักดิ์ชัย ชัยวิรัตน์, 2542, หน้า 11) ได้เสนอแนะ

รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองไว้ดังนี้ มีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้าง ตลอดจนการจัดระบบการเรียนการสอนสำหรับเด็ก มีส่วนในกิจกรรมที่จัดขึ้นและให้ความเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ (2528, หน้า 94 – 96) เสนอแนะวิธีสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ดังนี้ พยายามชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาในวนที่นำเด็กนักเรียนมาเข้าเรียน ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี ได้แก่ เชิญมาร่วมเป็นกรรมการในงานของโรงเรียน เชิญมาร่วมในการวางแผนการศึกษาของโรงเรียน เช่น มีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตร แสดงความเห็นในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นต้น จัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองและครูได้ร่วมมือกันในการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาทุกด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 29) ดังนั้นเพื่อให้การวางแผนการจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียน และสถานศึกษา ตลอดจนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ บุคลากรทุกฝ่ายในองค์กรควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษา แสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด นั้น ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ในการวางแผนจัดการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำพาให้โรงเรียนมีสัมฤทธิ์ผลอย่างมากยิ่งขึ้น

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นภารกิจร่วมกันของทุกฝ่าย ทั้งโรงเรียน บ้าน ชุมชน รวมทั้งหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพราะการเรียนรู้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะภายในห้องเรียนหรือภายในโรงเรียนเท่านั้น การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ดังนั้น ทุกฝ่ายจึงควรร่วมมือกันพัฒนาให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน การสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นเป็นการสร้างสัมพันธภาพอันดีต่อกัน เพื่อให้โรงเรียนรู้จักชุมชนดีขึ้นในแง่ที่สามารถค้นหาและใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาและในขณะเดียวกัน ชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

Stoops and Marks (อ้างใน หวน พิรุพันธ์, 2529, หน้า 75) กล่าวถึงความคิดเห็นระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างน่าสนใจว่า แต่ละโรงเรียนในชุมชนต่างมีจุดมุ่งหมาย ความต้องการ และมีรูปแบบเฉพาะของตนเองในแต่ละสังคม ศาสนาและอาชีพ ชุมชนมีหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนของตน โรงเรียนเปรียบเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นภาพของชุมชนนั้น ๆ ชุมชนอาจให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี เช่น การให้การสังเคราะห์ช่วยเหลือสวัสดิการนักเรียน การให้บริการแนะแนวอาชีพ การให้บริการด้านสุขภาพอนามัย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือดูแลควบคุมด้านระเบียบวินัยนักเรียน ตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นต้น เมื่อเป็นเช่นนี้ โรงเรียนกับชุมชนจึงมีความจำเป็นที่จะสร้างความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง

ส่วนพิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ (2531, หน้า 98 - 101) ได้กล่าวถึงหลักการในการปฏิบัติงานเพื่อสนองความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ดังนี้ ควรมีความร่วมมือระหว่างนักวิชาการและประชาชนในการพัฒนาโรงเรียน นโยบายการศึกษาควรมาจากการกำหนดของประชาชน ทั้งในระดับท้องถิ่นถึงระดับประเทศ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของผู้ปกครองในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แนวทางในการปรับปรุงการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เกิดประโยชน์ในทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรจัดให้มีเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานระยะยาวของทางโรงเรียน ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมาย และพิจารณางบประมาณประจำปี รวมไปถึงการจัดทำหลักสูตร สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาอาคารสถานที่ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน รวมไปถึงการร่วมเป็นวิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นในโอกาสต่าง ๆ
2. ควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนสวนเด็กสันกำแพงอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเรื่องของการบริหารและการจัดการในส่วนของงบประมาณประจำปีที่ต้องมีคณะกรรมการรับผิดชอบในการติดตามและตรวจสอบ เพื่อการชี้แจงอย่างโปร่งใสและเป็นปัจจุบัน
3. ควรมีการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองให้หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทของทางโรงเรียน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของผู้ปกครองในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. ควรเพิ่มประเด็นในการศึกษาการมีส่วนร่วมและการวัดระดับความพึงพอใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีความหลากหลาย
3. ควรศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา